

Lapinjärven Ilveskallion lintukartoitus 2015

Mauri Leivo

(Raporttiin viittaus: Leivo M, 2015: Lapinjärven Ilveskallion lintukartoitus 2015. Porvoon seudun lintuyhdistyksen kotisivut, psly-bnff.com/linkit.)

(Huom! Kartoituksesta on myös tehty artikkeli Corvus-lehteen nro 38 (2015).)

Lapinjärven Ilveskallion metsäalueella (501 ha) tehtiin kesällä varsin kattava linnustokartoitus. Kartoitus osoitti alueen kuuluvan kiistatta Itä-Uudenmaan ja koko Uudenmaankin linnustollisesti arvokkaimpien metsien joukkoon. Monien vanhan metsän lajien, kuten pikkusiepon, pohjantikan ja puukiipijän, korkeat tiheydet kertoivat metsien monipuolisuudesta ja hyvästä luonnontilaisuudesta, eritoten lahoppuuston poikkeuksellisen suuresta määrästä.

Ilveskallion alueesta on tällä hetkellä suojeltu lain nojalla vain 21 ha (Ilveskallion vanha metsä). Koko 501 ha kartoitusalueesta tämä on 4 %. Ilveskalliossa on kuitenkin useita osa-alueita — erityisesti Ollasberget, Lintukallio, Takkasuo — jotka linnustomittarein ovat jokseenkin Ilveskallion suojelualueen veroisia. Ilveskallio on valittu yhdeksi Porvoon seudun seitsemästä maakunnallisesti arvokkaasta metsäalueesta (MAALI, Lehtiniemi ym. 2013). Ainoa Itä-Uudenmaan metsäalue, joka yltää Suomen tärkeiden lintualueiden listalle (FINIBA), on Sipoonkorpi. Se kuuluu Tringan toimialueeseen. Uudenmaan metsien jalokivi on Nuukio, joka on luokiteltu kansainvälisesti tärkeäksi lintualueeksi (IBA).

I ALUE JA LASKENNAT

Laskentojen kattavuus

Lintuhavaintoja tehtiin miltei kaikkialla luontojärjestöjen rajasalueella, joka kattoi yhteensä 501 hehtaaria metsämaata. Varsinaiset kartoituslaskennat kohdistettiin kuitenkin vain ennalta sovituille ja erikseen rajatuille ns. prioriteettialueille — joilta kaivattiin kipeimmin lintutietoja — sekä parille muulle osa-alueelle (kartta 1). Yhteensä kartoitettuja osa-alueita oli 7, joiden yhteispinta-ala oli 317 hehtaaria (63 % koko rajasalueesta). Muualla ns. välialueilla — eli prioriteettialueiden välisillä alueilla, jotka kuitenkin sisältyvät kokonaisrajaukseen — tehtiin lähinnä hajahavaintoja tiellä liikuttaessa tai kartoitusalueelta toiselle metsien kautta kulkiessa. Laskentakapasiteettia ei ollut riittävästi koko rajasalueen kartoittamiseen. Välialueet eivät kuitenkaan olleet tehtyjen havaintojen perusteella linnustollisesti merkittävimmästä päästä. Päinvastoin, useilla välialueilla metsää oli käsitelty lähimenneisyydessä.

Laskentojen toteutus

Varsinaiset laskennat tehtiin kartoitusmenetelmällä, jonka mukaisesti kukin laskenta-alue käytiin huolellisesti ja rauhallisesti havainnoiden läpi ja havaitut linnut merkittiin maastossa kartalle. Periaatteena oli, että kaikkien kartoitettavien lajien kaikki yksilöt oli pystyttävä havaitsemaan laskennassa. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, ettei mihinkään osaan aluetta jäänyt maastosta riippuen 20–50 m isompaa etäisyyttä.

Tätä auttoi se, että pesimäaikana linnut ovat yleensä helposti havaittavia (esim. laulavat linnut) ja tulevat herkästi tarkastamaan ja varoittelemaan reviirilleen ilmestynyttä ”vihollista”.

Laskennat tehtiin varhain aamulla, lintujen parhaan aktiivisuuden (mm. laulamisen) aikaan. Yksi laskenta kesti yleensä 4–6 tuntia. Sinä aikana laskija ehti laskemaan n. 40–60 hehtaarin suuruisen alueen. Yleensä prioriteettialueet olivat juuri tätä kokoluokkaa.

Rajallisten resurssien takia keskityimme kartoituksissa harvalukuisempiin, suojelun kannalta tärkeisiin lajeihin (taulukko 1; huom! kaikki taulukot ja kartat on esitetty raportin lopussa). Tällaisiksi määrittelin laskentojen suunnitteluvaiheessa kaikki vanhan metsän indikaattorilajit, uhanalaiset ja silmällä pidettävät lajit, lintudirektiivin liitteen I lajit sekä taantuneet tai muuten mielenkiintoiset metsälajit. Kartoitettaviin lajeihin kuului näin ollen mm. teeri, metso, palokärki, pohjantikka, kulorastas, pikkusieppo, idänuunilintu, sirittäjä sekä puukiiپیjä.

Keskittyminen harvalukuisempiin lajeihin nopeutti olennaisesti laskentaa ja havaintojen merkitsemistä maastokartoille sekä mahdollisti paljon laajempien metsäalueiden tyydyttävän peruskartoituksen. Jos jokainen peippo ja pajulintu olisi merkitty kartoille, laskennat olisivat vieneet kohtuuttomasti aikaa. Kaikkiaan alueella tehtiin ajalla 26.5.–18.6. yhdeksän kartoituslaskentaa, joista itse tein kuusi ja Pekka Topp kolme. Lisäksi tein alueelle joitakin muita maastoretkiä kesä–elokuussa.

Sovellettu kartoitusmenetelmä

Laskennoissa käytettiin tavallista suppeampaa kartoitusmenetelmää, sillä osa-alueet käytiin läpi yleensä vain kertaalleen. Esimerkiksi ympäristöhallinnon virallisten kartoituslaskentasuosituksen (Koskimies 1994) mukaan laskenta-alue tulisi käydä pesimäkauden aikana optimaalisesti n. 10 kertaa läpi. Omilla resursseillamme tähän ei ollut mahdollisuutta.

Kuitenkin neljäsosa (24 %) kaikista reviirimerkinnöistä (yhteensä 170) perustuu useamman kuin yhden laskentapäivän havaintoon. Samoista reviireistä saatiin useampia havaintoja seuraavista syistä:

- * jotkut metsäkuviot laskettiin kahteen kertaan (ML ja PT eri päivinä)
- * joillekin laskenta-alueille täytyy kulkea toisten osa-alueiden kautta
- * laskin kertaalleen koko alueen läpi tietä pitkin pyöräillen

Myös havaintojen tulkinnessa jouduimme poikkeamaan em. kartoituslaskentojen suosituksista, joiden mukaan samalta paikalta tulisi saada 2–3 havaintoa samasta lajista ennen kuin havaintorypäs voitaisiin tulkita reviiriksi. Omassa tutkimuksessamme, jossa kukin alue kartoitettiin siis yleensä vain kertaalleen, kaikki pesintään viittaavat (pesä, ruokkiva, varoitteleva tai laulava lintu) sekä pysyvästä oleskelusta kertovat havainnot (esim. metsojen hakomispuut ja ulostekasat) tulkittiin reviiriksi.

Laskentojen tarkkuus

Vaikka laskentojen tehokkuudessa ja kattavuudessa oli puutteensa, laskennoista saadut tulokset antanevat sangen hyvän käsityksen alueen linnustosta. Koska laskennat perustuivat pääsääntöisesti kertakartoitukseen, havaitut reviirimäärät lienevät jääneet useimmilla lajeilla hieman tai jonkin verran todellista alhaisemmiksi. Sen sijaan ns. ”välialueilla”, missä havainnointi oli satunnaisempaa, havaitut

reviirimäärät jäivät epäilemättä useimmilla lajilla selvästikin todellista pienemmiksi. Tämä on syytä huomioida koko alueen (501 ha) reviirimääriä tarkasteltaessa.

Erään tutkimuksen mukaan yhdellä kartoituskerralla havaitaan keskimäärin noin puolet alueen todellisesta lintumäärästä, joskin lajien väliset erot ovat suuria (ks. Järvinen & Tast 1993). Eri lajien erilainen pesinnän vaihe vaikuttaa suuresti niiden havaittavuuden, samoin kuin eri lajien äänten erilainen kuuluvuus, joka on nimenomaan metsämaastossa ratkaisevaa.

Toisessa tutkimuksessa tultiin siihen lopputulokseen, että edes viiden kartoituskerran laskennalla ei havaita läheskään kaikkia alueella pesiviä pareja, edes kaikkia lajeja, ja että kymmenen kerran kartoituksessa useimmilla lajeilla parimäärä kohosi melko selvästi verrattuna viiden kerran kartoitukseen (Koivula & Yrjölä 2004).

Valtakunnallisen linjalaskenta-aineiston perusteella on pystytty määrittelemään kullekin lajille oma kuuluvuuskerroin sen mukaan kuinka kaukaa laji yleensä laskennoissa havaitaan (ks. esim. Lehikoinen ym. 2015). Mitä pienempi kerroin, sitä kauempaa laji havaitaan.

Esimerkiksi kauaskuuluvien ja äänekkäiden käen ja palokärjen kuuluvuuskerroimet ovat 0,45 ja 1,21, kun taas vaimeäänisten pohjatikan ja puukiipijän kerroimet ovat 7,03 ja 7,96.

Ilveskallion kartoituksissa kesällä 2015 useimpien lajien havaittavuus oli hyvä, koska niiden laulukausi oli parhaimmillaan. Useimmilla pikkulinnuilla reviirit ovat lisäksi pieniä, jolloin ainakin toinen emoista osuu useimmiten laskijan silmiin reviirillä liikkeessaan.

Ongelmallisimpia lajeja tutkimuksessamme olivat kanalinnut, joilla oli laskentojen aikaan käynnissä haudontavaihe. Naaraat siis makasivat ääneti pesissään, kun taas koiraat viettivät piilottelevaa elämää omilla tahoillaan. Kanalintujen havaittavuus oli siis hyvin heikko.

Tikoilla oli niin ikään meneillään haudonta- tai pienten poikasten vaihe, jonka vuoksi niiden havaittavuus ei ollut paras mahdollinen.

Tiaisilla (ainakin töyhtötaisilla) puolestaan osa poikueista oli jo maastossa, mikä osittain vääristi reviirien sijoittumista kartalla.

Oma lukunsa olivat pöllöt ja kehrääjä, jotka yöaktiivisina lajeina jäävät normaalilaskennoissa lähes aina havaitsematta. Näitä lajeja silmällä pitäen alue kiersin eräänä alkukesän yönä koko alueen läpi teitä myöten näkemättä tai kuulematta kuitenkaan ensimmäistäkään yökyöpelä.

II TULOKSET

Linnuston yleispiirteet

Laskennoissa havaittiin yhteensä 166–170 suojelun kannalta tärkeän lintulajin reviiriä (taulukko 1). Näistä vanhan metsän indikaattorilajien reviirejä oli 71–74 (kartta 2), uhanalaisten tai silmällä pidettävien 28–29 (kartta 3).

Linnusto keskittyi monipuolisimmille, eniten vanhan metsän piirteitä omaaville, runsaasti lahopuita sisältäville osa-alueille. Sen sijaan talousmetsän piirteitä omaavilla alueilla sekä karuilla, vähäpuustoisilla kallioylängöillä linnusto oli selvästi niukempi ja vähälajisempi.

Eniten suojelun kannalta tärkeitä lintuja (joita tässä kartoituksessa siis ainoastaan laskettiin) havaittiin Lintukallion ja Takkasuon osa-alueilla (n. 35 ja n. 30 reviiriä).

Lajikohtainen katsaus

Seuraavassa esittelen joitakin Ilveskallion laskennoissa havaituista suojelun kannalta tärkeistä tai muuten mielenkiintoisista pesimälajeista.

Pikkusieppo. Vanhojen metsien harvinaisen indikaattorilajin pikkusiepon havaittu minimireviirimäärä (6–7) oli valtakunnallisestikin huomionarvoinen. Useimmilla vastaavankokoisilla vanhan metsän alueilla tavataan vain yksi tai korkeintaan muutama reviiri.

Porvoon seudulla säännöllisesti useamman kuin yhden pikkusiepporeviirin metsiä ovat Ilveskallion lisäksi ainakin Lo Vahterpään, Po Stensbölen sekä Po Åminsbyn metsät. Kesällä 2012 Vahterpään metsäalueelta löydettiin 6 reviiriä (Leivo, julkaisematon), seuraavana kesänä Stensbölestä peräti seitsemän (Tiira-lintutietopalvelu).

Itä-Uudenmaan länsireunalla mutta PSLYN rajojen ulkopuolella sijaitsevan, paljon suuremman Sipoonkorven (6000 ha) kartoituksessa vuonna 2008 löydettiin 14 reviiriä, joista 9 sijaitsi FINIBA-rajauksen sisällä (2000 ha) (Ellermaa 2009).

Länsi-Uudenmaan linnustollisesti tärkeimpien metsäalueiden kartoituksissa vuosina 2009–2015 (M. Ellermaa, julkaisematon) vastaaviin pikkusiepon reviirimääriin (5–8) ylettiin vain Ilveskalliota selvästi isommilla (900–2700 ha) alueilla. Aivan oma lukunsa oli Nuuksion kansallispuiston 19 pikkusiepporeviiriä, mutta pinta-alakin oli siellä yli kymmenkertainen.

Ilveskalliossa havaitut pikkusiepot olivat valinneet reviirinsä lähes yksinomaan koko alueen luonnontilaisimmista metsälaikuista, joissa sille tärkeää lahopuustoa on runsaasti. Havaittu tiheys oli näillä kolmella edustavimmalla osa-alueella (pinta-ala n. 40–60 ha) jopa 2,5–8,1 paria/km². Ilveskallion koko kartoitusalueen (317 ha) keskimääräinen tiheys oli n. 2 p/km².

Parhailta eteläsuomalaisilla metsäalueilla tiheys voi olla vielä korkeampikin, kuten esimerkiksi Lammin Kotisten 60 ha kokoisella aarnialueella vuosittain havaittu 6,7–11,7 p/km² (Väisänen ym. 1998). Myös Nuuksiossa parhaiden vanhan metsän laikkujen pikkusieppotiheys lienee samaa luokkaa.

Pikkusieppoja löydettiin Porvoon seudun (Itä-Uusimaa pois lukien Sipoo) lintuatlaksessa vuosina 2003–2005 yhdeksässä 10 x10 km atlasruudussa (kaikkiaan 52:sta), ja lajin parimääräksi alueella arvioitiin 5–20 paria (Leivo 2007). Länsi-Uudellamaalla pikkusiepon pesimäkanta arvioitiin 1990- ja 2000-luvuilla tehtyjen havaintojen ja kartoitusten perusteella alle 100 pari (Solonen ym. 2010). Koko maan kannaksi on arvioitu atlasi-tietojen 2006–2010 perusteella 2000–6000 paria (Valkama ym. 2011).

Pohjantikka. Vanhan metsän indikaattorilajin pohjantikan reviirimäärä Ilveskalliolla oli 2–4, mikä on eteläsuomalaisittain varsin korkea luku. Lajin kanta on painottunut selvästi maan pohjois- ja itäosiin. Porvoon seudun lintuatlaksessa 2003–2005 pohjantikka tavattiin 7 atlasruudussa, ja sen parimääräksi maakunnassa arvioitiin 10–30 paria (Leivo 2007). Länsi-Uudellamaalla, jossa laji on alueellisesti uhanalainen, pohjantikan pesimäkannaksi on puolestaan arvioitu n. 50 paria (Solonen ym. 2010). Sipoonkorven (6000 ha) kartoituksessa vuonna 2008 löydettiin 5 reviiriä, jotka kaikki sijaitsivat FINIBA-rajauksen (2000 ha) sisällä (Ellermaa 2009).

Länsi-Uudenmaan linnustollisesti tärkeimpien metsäalueiden kartoituksissa vuosina 2009–2015 (M. Ellermaa, julkaisematon) havaitut reviirimäärät vaihtelivat pienimmillä metsäalueilla (pinta-ala 500–2700 ha) 0–5 välillä. Huomattavasti suuremmalla Nuuksion kansallispuiston alueella (5800 ha) havaittiin 11 pohjantikkareviiriä.

Idänuunilintu. Tällä tärkeällä vanhan metsän piirteiden ilmentäjällä oli Itä-Uudellamaalla heikko vuosi (Tiira-havaintojärjestelmään ilmoitettiin v. 2015 vain 19 havaintoa, mikä on 2010-luvulla toiseksi pienin määrä keskiarvon ollessa 32 havaintoa/vuosi), eikä Ilveskalliolla havaittu ainuttakaan lintua. Useina aikaisempina vuosina lajista on tehty alueella havaintoja (Tiira-havaintoaineisto, P.Topp, suull.).

Puukiipijä. Ilveskallion metsissä ikääntyneitä, lahoavia puita on paljon, minkä ansiosta puukiipijälle on tarjolla poikkeuksellisen runsaasti pesimis- ja ruokailumahdollisuuksia. Laji pesii rungon ja repsottavan kaarnan välisissä onkaloissa, jollaisia ei talousmetsissä ole yleensä tarjolla juuri lainkaan.

Puukiipijä osoittautui runsaimmaksi laskennoissa kartoitetuista, suojelun kannalta tärkeistä lajeista.

Kokonaisreviirimäärä kartoitusalueella oli 37, mikä tarkoittaa lähes 12 parin keskitiheyttä neliökilometrillä. Parhaalla osa-alueella (41 ha) tiheys oli 19,6 p/km², mikä on erittäin korkea luku.

Esimerkiksi Hämeessä tiheys on yleensä 1,2 paria/km² ja parhaillakin metsäalueilla vain 4 p/km², kun taas Ahvenanmaan huippulukemiksi on raportoitu 11 p/km² (Väisänen ym. 1998).

Länsi-Uudenmaan linnustollisesti tärkeimpien metsäalueiden kartoituksissa vuosina 2009–2015 (M. Ellermaa, julkaisematon) pienimmillä metsäalueilla (pinta-ala 500–1000 ha) havaitut reviirimäärät vaihtelivat 3–46 välillä ja tiheydet 0,56–5 p/km².

Sipoonkorven (6000 ha) kartoituksessa vuonna 2008 löydettiin 83 reviiriä, joista keskitiheydeksi saatiin 1,4 p/km² (Ellermaa 2009).

Uudenmaan puukiipijäkannaksi on arvioitu linjalaskentojen perusteella n. 13 000 paria (Lehikoinen ym. 2015), josta Itä-Uudenmaan (pois lukien Sipoo) osuudeksi laskin pinta-alatietoja hyväksi käyttäen karkeasti n. 3 400 paria. Tämän perusteella Ilveskalliolla pesisi siis yli prosentti PSLYN alueen kaikista puukiipijöistä.

Peukaloinen oli kartoituslajeista toiseksi runsain 25 reviirillään. Havaitut tiheydet — kokonaistiheys kartoitusalueella (317 ha) 7,9 paria/km² ja parhailla osa-alueilla (37–65 ha) 10,8–11,4 p/km² — ovat valtakunnallisestikin korkeita.

Väisänen ym. (1998) mukaan yleensä peukaloistiheys vaihtelee metsissä 0,25–1 p/km² välillä, maan eteläosissa 1,5–2,5 p/km² välillä, mutta saattaa olla parhaimmillaan jopa 16 p/km² eli vielä korkeampi kuin Ilveskalliolla.

Länsi-Uudenmaan linnustollisesti tärkeimpien metsäalueiden kartoituksissa vuonna 2015 (M. Ellermaa, julkaisematon) Nuuksion erikokoisilla metsäalueilla (pinta-ala 500–2000 ha) havaittu parimäärä vaihteli 18–44 välillä ja tiheys 0,36–4,35 p/km² välillä. Parhaissa pienialaisissa keskittymissä ko. metsäalueiden sisällä tiheys on tietysti ollut useampikertainen.

Metso. Alueellisesti uhanalaisen ja valtakunnallisesti silmällä pidettävän metson kanta vaikutti vahvalta. Vaikka itse laskennoissa näin livenä vain kaksi ukkometsoa (ja Pekka koppelon pesällä juuri ja juuri aluerajauksen ulkopuolella), useimmilta kalliolakialueilta löytyi tuoreita merkkejä metson pitkäaikaisesta oleskelusta.

Pesimäkannan vahvuudesta on kuitenkin hyvin vaikea sanoa mitään varmaa, koska sama metso saattaa liikkua useilla eri kalliolakialueilla ja samaa lakialuetta voi hyödyntää useampi kuin yksi metso. Kuitenkin aikuiset ukkometsot elävät yleensä yksi eivätkä suvaitse muita kukkoja olinpaikoillaan (Cramp & Simmons 1977–1994). Pitäisin kuitenkin todennäköisenä, että Ilveskallion pesimäkanta liikkuu jossain 5–10 parin välillä (vaikka metson kohdalla pareista puhuminen ei ehkä ole kaikkein relevantteinta).

Suomen kanta on taantunut 1960-luvulta tähän päivään yli 70 % ennen kaikkea tehostuneen metsänkäsittelyn takia (Valkama ym. 2011). Erityisen huonosti on mennyt eteläisessä Suomessa, jossa metsistä 99 % on talouskäytössä.

Käki. Vielä vuoden 2000 uhanalaisuusarviossa silmällä pidettäväksi luokiteltu käki (nykyään luokiteltu elinvoimaiseksi) esiintyi myös sangen runsaana. Muilla lintulajeilla loisivan käen yleisin isäntälaji Ilveskalliossa lienee ollut harmaasieppo, joka esiintyi monilla osa-alueilla huomiota herättävän runsaana (ei laskettu). Normaalisti käen yleisin isäntälaji leppälintu esiintyi Ilveskalliossa vain kahdella reviirillä. Kokonaisreviirimäärä kartoitusalueella oli 7 ja koko rajausalueella 9 kukkujaa. Vastaavasti kokonaistiheys kartoitusalueella oli 2,2 paria/km², parhaalla osa-alueella jopa 8,7 p/km². Muuttuvan pesimälinnuston (Väisänen ym. 1998) mukaan käkitiheys on keskimäärin Suomessa (0,3-0,4 p/km² koko maassa ja 0,5 p/km² Etelä- ja Keski-Suomessa, parhailla alueilla, 2,5-3 p/km². Länsi-Uudenmaan linnustollisesti tärkeimpien metsäalueiden kartoituksissa vuonna 2015 (M. Ellermaa, julkaisematon) pienimmillä Nuuksion metsäalueilla (pinta-ala 760–920 ha) havaittu reviirimäärä vaihteli 6–7 välillä, keskikokoisilla (pinta-ala 1600–2000 ha) 10–18 välillä. Tiheys puolestaan vaihteli erikokoisilla metsäalueilla 0,61–0,92 p/km² välillä.

Harmaapäätikka. Alueen pesimälajistoon yleensä kuuluvasta (P.Topp, kirj.) harmaapäätikasta ei tehty laskennoissa yhtään havaintoa. Selitys voi liittyä laskenta-ajankohtaan, joka sattui haudonnan tai pienten poikasten aikaan. Tällöin tikka voi olla sangen huomaamaton verrattuna äänekkäisiin soidin- ja pesäpoikasvaiheisiin.

Petolinnut. Petojen puuttuminen laskennoissa kummastuttaa. Niitä ei tullut vastaan itse kartoituksissa, enkä nähnyt niitä hakkuuaukeilla ja muilla avoimilla paikoilla tekemilläni useilla petokiikaroineillakaan. Pöllöjen osalta havaintojen puuttuminen lienee paljolti seurausta niiden yöaktiivisuudesta. Alueella säännöllisesti retkeilevien lintuharrastajien mukaan (A. Juvonen & P. Topp, kirj.) haukoista ainakin mehiläis-, hiiri-, kana- ja varpushaukka ovat pesineet varmuudella alueella lähivuosina, joskaan varmoja pesimähavaintoja eivät hekään tehneet kesällä 2015. Varpuspöllö oleilee ja pesii alueella säännöllisesti (mm. pesälöytö v. 2015, A. Juvonen, kirj.). Suurin osa vuosien varrella tehdyistä varpuspöllöhavainnoista on tehty talvisaikaan, jolloin laji on paljon helpommin havaittavissa kuin kesällä. Viirupöllö on sekin lähivuosina kuulunut alueen pesimälinnustoon (A. Juvonen & P. Topp, kirj.), mutta nykytilanteesta ei ole varmaa tietoa.

Kiitokset

Kiitos Toppin Pekalle laskenta-avusta, aiempien vuosien tiedoista sekä käsikirjoituksen kommentteista. Lauri Kajander (Luonto-Liitto) toimitti ystävällisesti käyttööme maastokarttoja sekä raportointivaiheessa myös osa-alueiden pinta-alatietoja. Margus Ellermaa ja Matti Koivula auttoivat kirjallisuuden kaivelemisessa. Arto Juvonen kertoi petolintuhavainnoistaan.

Kirjallisuus

Cramp S & Simmons KEL ym. (1977–1994): Birds of the Western Palearctic. Oxford University Press, Englanti.

Ellermaa M 2009: Tringa kartoitti Sipoonkorven. – Tringa 36 (1): 2-6.

Juvonen A: Ilveskallion metsäalue. Teoksessa: Koivula M, Juvonen A, Savelainen M, Södersved J & Virta K (toim.) 2002: Uudenmaan lintupaikkaopas, 2. tarkistettu painos. Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys ry.

Järvinen A & Tast J 1993: Kuka löytää linnunpesiä? – Linnut 28 (3): 25–27.

Koivula M & Yrjölä R 2004: Laskentakierroksen määrän vertailu metsälinnuston kartoituslaskennassa. – Linnut -vuosikirja 2003: 101–107.

Koskimies P 1994: Linnuston seuranta ympäristöhallinnon hankkeissa. Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisuja - sarja B. Vesi- ja ympäristöhallitus.

Lehikoinen A, Honkala J & Sirkiä P, 2015: Maalintujen alueelliset kannanarviot. – Linnut -vuosikirja 2014: 68–77.

Lehtiniemi T, Leivo M & Sundström J 2013: Porvoon seudun maakunnallisesti arvokkaat lintukohteet. Porvoon seudun lintutieteellinen yhdistys. Netissä osoitteessa: psly-bnff.com/linkit.

Leivo M 2007. Itä-Uudenmaan lintuatlas 2003–2005. Porvoon seudun lintuyhdistys ry.

Väisänen R, Lammi E & Koskimies P 1998. Muuttuva pesimälinnusto. Otava.

Solonen T, Lehikoinen A & Lammi E (toim.) 2010: Uudenmaan linnusto. Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry.

Valkama J, Vepsäläinen V & Lehikoinen A 2011: Suomen lintuatlas III. Luonnontieteellinen keskusmuseo & Ympäristöministeriö. Netissä osoitteessa: atlas3.lintuatlas.fi.

Taulukko 1. Ilveskallion lintukartoituksessa 2015 havaittujen harvalukuisten lintulajien reviirimäärät a) koko rajausalueella ja b) kartoitusalueella.

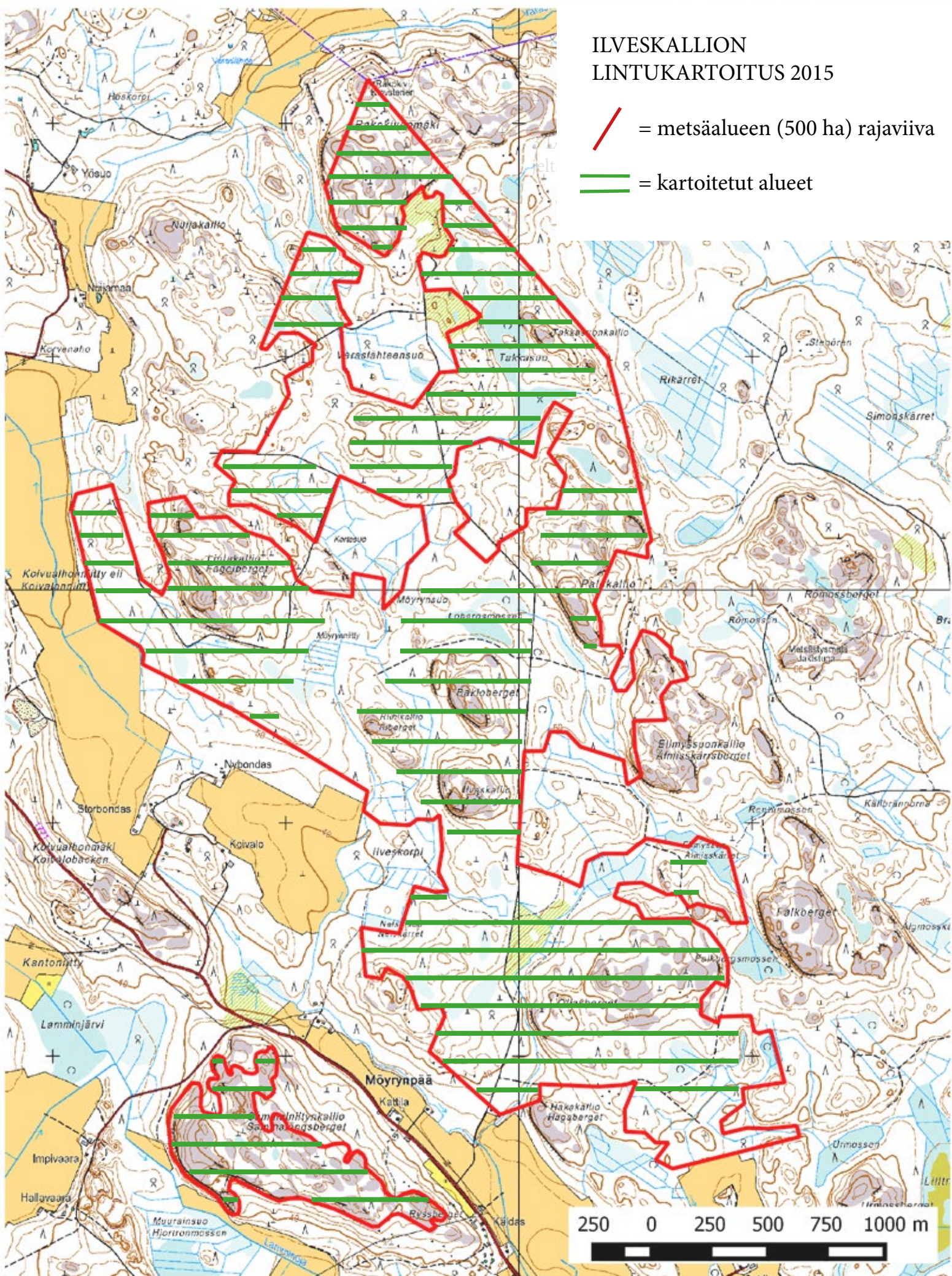
	Reviirejä	
	Rajausalue 501 ha	Kartoitusalue 317 ha
Pyy	5	5
Teeri	3	3
Metso	5	5
Käki	9	7
Palokärki	4	4
Pohjantikka	2-4	2-4
Peukaloinen	34	25
Leppälintu	2	2
Kulorastas	14	11
Mustapääkerttu	1	1
Sirittäjä	15-16	15-16
Tiltalti	11	8
Pikkusieppo	6-7	6-7
Puukiipijä	40	37
Hömötiainen	4	3
Töyhtötiainen	11	7
YHTEENSÄ	166-170	136-140

ILVESKALLION LINTUKARTTOITUS 2015

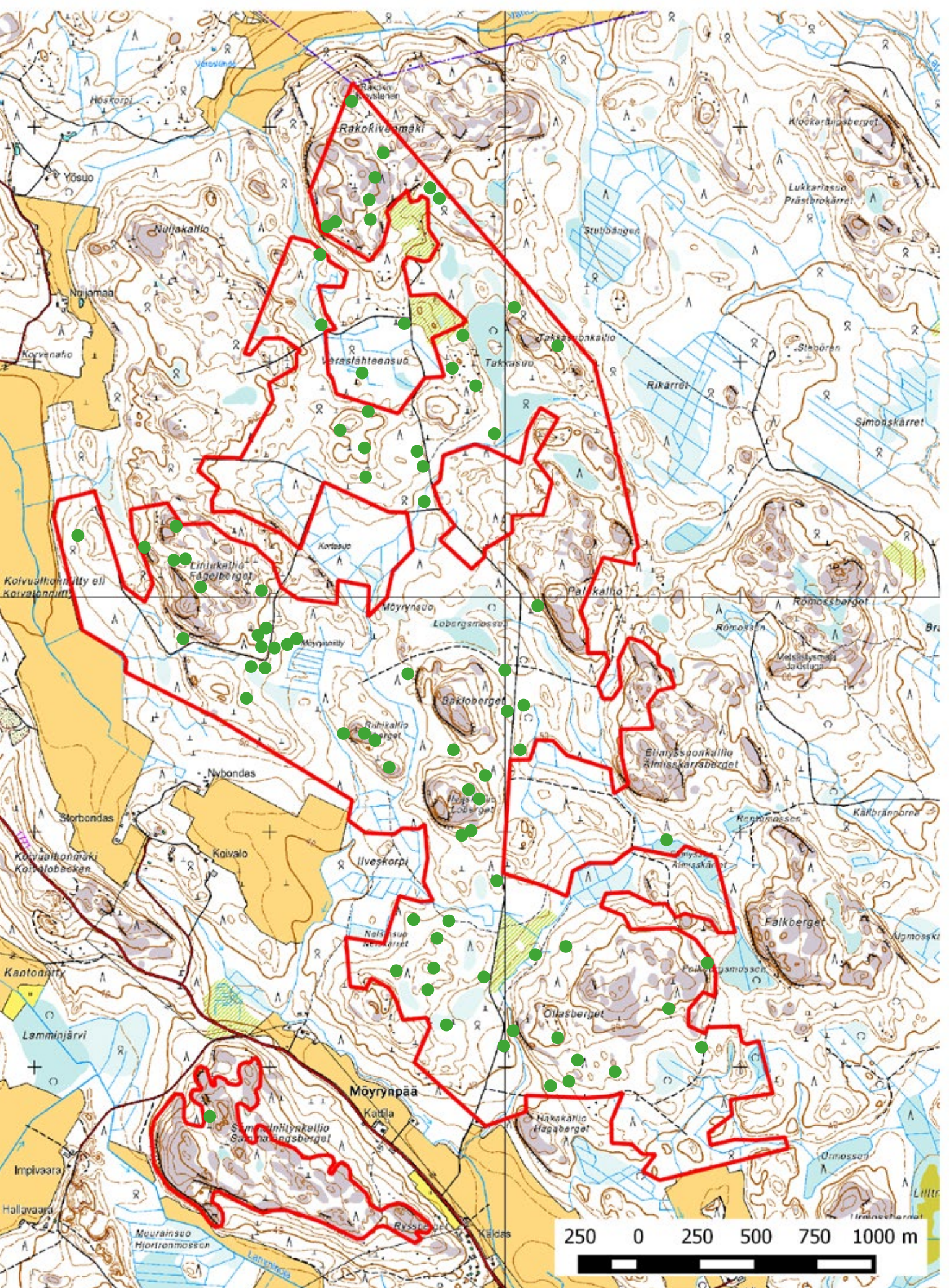
 = metsäalueen (500 ha) rajaviiva

 = kartoitetut alueet

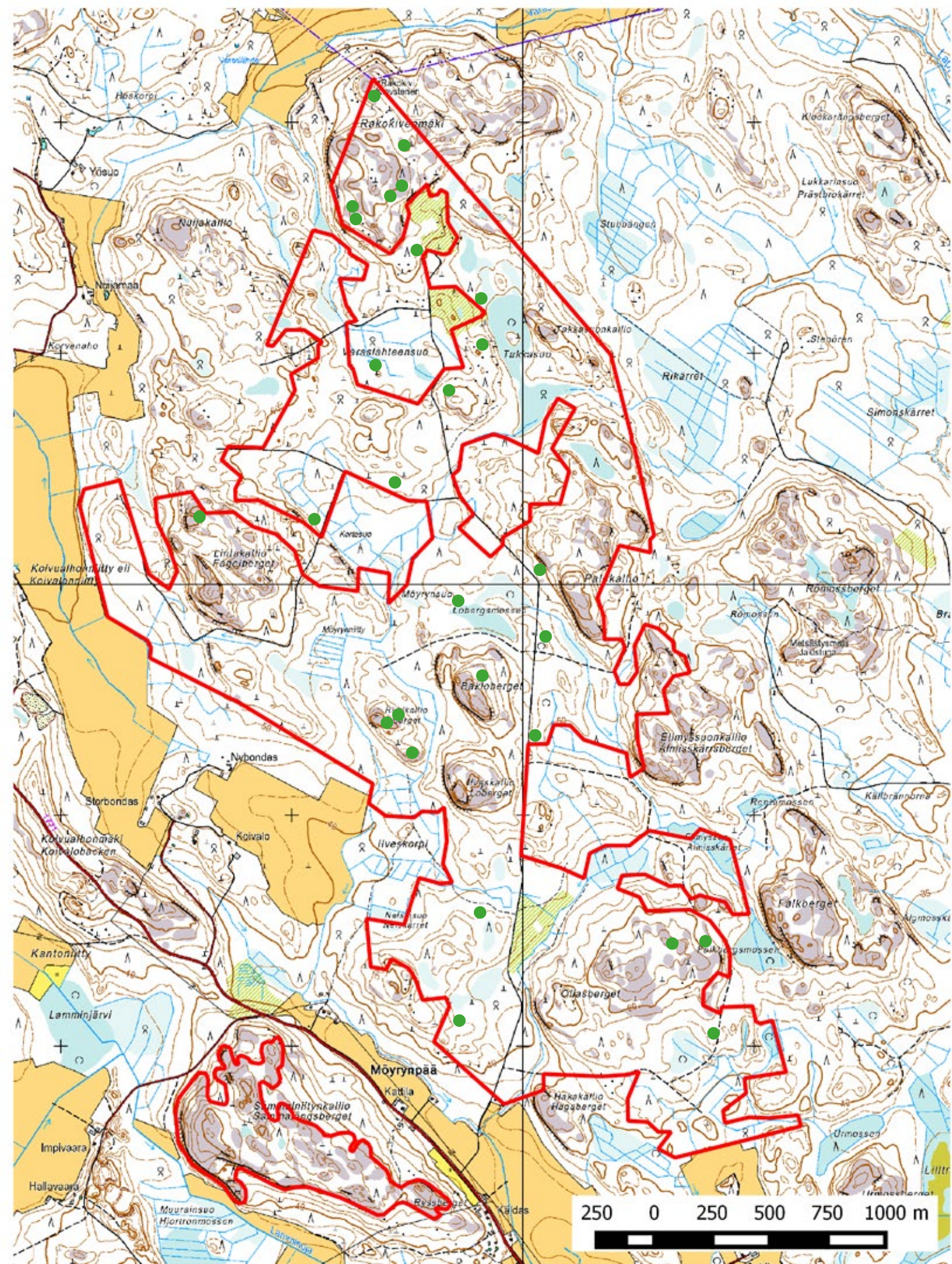
ILVESKALLION LINTUKARTTOITUS 2015
KARTTA 1

KARTTOITETUT OSA-ALUEET
(TARKEMMIN ERILLISILLÄ RAJAUSKARTOILLA)

ILVESKALLION LINTUKARTOITUS 2015
KARTTA 2

VANHAN METSÄN LINTULAJIEN
ESIINTYMINEN ALUEELLA ● = reviiiri

**ILVESKALLION LINTUKARTOITUS 2015
KARTTA 3**

UHANAL. JA SILM.PID. LINTULAJIEN ESIINTYMI-
NEN ALUEELLA (v. 2015 PUN.LISTA) ● = reviiri
(HUOM! Punatulkun reviirit puuttuvat kartalta, koska niitä ei laskettu!)